

จดหมายข่าว

สารบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๒๓

ฉบับที่ ๒๖๗

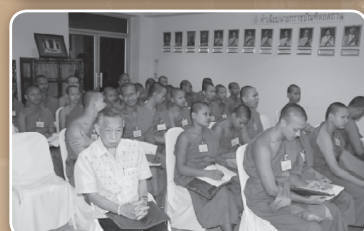
สิงหาคม ๒๕๕๖

ISSN ๐๕๕๗-๗๐๖๔

ข่าวสารบัณฑิตยสถาน

***เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เวลา ๙.๐๐ น. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานเปิดงานวันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ภาษาไทย ภาษาอาเซียน ของสารบัณฑิตยสถาน ณ โถงชั้น ๑ ราชบัณฑิตยสถาน สนามเสือป่า กรุงเทพฯ ซึ่งจัดขึ้นต่อเนื่องมาเป็นปีที่ ๓ แล้ว กิจกรรมภายในงานจัดขึ้นระหว่างเวลา ๘.๐๐-๑๖.๐๐ น. โดยมี ดร.อริสรา กำธรเจริญ เป็นพิธีกร ช่วงเช้ามีการอภิปรายหัวข้อ “อนาคตภาษาไทยในประชาคมอาเซียน” วิทยากรประกอบด้วย ดร.นิตยา กาญจนวรรณ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุคใหม่ และ ดร.นิตยา กาญจนวรรณ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุคใหม่ ราชบัณฑิตยสถาน นายจักรกฤษณ์ ศรีวิลี รองอธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ นายชิบ จิตนิยม พิธีกรรายการ Asia connect นายทอดด์ ทองดี พิธีกรรายการคุณพระช่วย และ ดร.ณัฐภา โภษะเกษม บรรณาธิการข่าวอาเซียน สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เป็นผู้ดำเนินรายการ

ช่วงบ่ายมีการบรรยายประกอบการสาธิตโดยศิลปินจากกรมศิลปากร เรื่อง “อิเหนา : วรรณกรรมอาเซียน” ชุด “ย่าหรีนตามนกยูง” ชุด “อิเหนาตัดดอกไม้ฉายกรีซ” และ “รำกริชสุหรานางง” โดย ดร.ไพโรจน์ ทองคำสุก ภาควิชาภาษาไทย เป็นวิทยากร และ ผศ. ดร.ญาดา อารัมภ์ เป็นผู้ดำเนินรายการ ศิลปินกรมศิลปากรประกอบด้วย สุชาดา ศรีสุระ กษมา ทองอร่าม มณีรัตน์ มุ่งดี วรวรรณ พลับประสิทธิ์ และสมเจตน์ ภูษา การแสดง “วัฒนธรรมอาเซียน” จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนสตรีวัดระฆัง โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี รศ.จิราภรณ์ สุวรรณวาจกกสิกิจ เป็นผู้ดำเนินรายการ นอกจากนี้ ยังมีการฝึกอาชีพเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียน และมีอาหารอาเซียนให้ผู้ร่วมงานได้ลิ้มลองมากมาย

*** เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน ได้ร่วมพิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ที่ สสส. และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดขึ้น ณ ห้องควีนส์ปาร์ค ๒ โรงแรมอิมพีเรียล ควีนส์ปาร์ค สุขุมวิท ๒๒ โดยพิธีดังกล่าว มีผู้บริหารส่วนราชการร่วมลงนามในโครงการทั้งสิ้น ๑๗ หน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อสร้างองค์กรภาครัฐต้นแบบให้เป็นองค์กรแห่งความสุข (Happy Work Place) ตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ นอกจากนี้มีพิธีลงนามแล้ว ในงานยังมีการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดองค์กรสุขภาวะ : นโยบายสู่การปฏิบัติ โดยผู้บริหารจากองค์กรที่เข้าร่วมและผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปการบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

● วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

รศ.นพมาศ อึ้งพระ ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง **อคติ การกีดกัน และความสัมพันธ์ของมนุษย์ (Prejudice, discrimination and human relations)** ความโดยสรุปว่า อคติ การเหมารวม และพฤติกรรมกีดกัน หรือ การทำร้าย ได้สร้างปัญหาให้กับบุคคลที่ถูกกีดกันและเหยื่อของอคติมากมาย อคติทางสีผิวทำให้ความเชื่อและสุขภาพจิตของคนผิวดำถูกกระทบ ในเชิงลบ อคติทำให้คนขาวไม่จ้างงานคนดำ ดูถูก ไม่ให้เช่าบ้าน ฯลฯ ในสมัย หลังสงครามกลางเมือง คนผิวดำทางใต้ของอเมริกาถูกแขวนคอบ่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อเศรษฐกิจไม่ดี สตรีที่ถูกกีดกัน ดูถูก ทารกในครรภ์ที่เป็นหญิง ถูกทำแท้งในหลายประเทศ เด็กผู้หญิงในหลายสังคมไม่ได้เรียนหนังสือ ในชาติอารยะเบียดเบียนผู้หญิงขับรถ ในอเมริกาเงินเดือนของหญิงชาย ที่ทำงานหน้าที่เดียวกันไม่เท่ากัน ผู้ชายได้ค่าจ้างสูงกว่า ในทางศาสนาซึ่งเคย มีอคติต่อกันจนเกิดสงครามครูเสด และมีการคิดว่าคนต่างศาสนาเป็นพวก นอกรีต ต้องตบถนรก ฮิตเลอร์ฆ่าชาวยิวเพราะเหตุผลทางศาสนาและเผ่าพันธุ์ ผู้ก่อการร้ายชาวมุสลิมที่มีอคติต่อคนศาสนาอื่น โดยเฉพาะต่อสหรัฐอเมริกา และต่อสังคมอื่นที่มีศาสนาต่างจากพวกเขา แม้ศาสนาเดียวกันก็แบ่งเป็น นิกายฮือฮือและซุนนี แล้วก็ขัดแย้งกัน

มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีอคติต่อคนกลุ่มอื่น พวกอื่น สีผิว เผ่าพันธุ์ ศาสนาอื่น การมีอคติต่อกลุ่มอื่นมักเกี่ยวกับการเห็นว่าการกลุ่มตนเหนือกว่า ดูถูกกลุ่มอื่นเพื่อให้ภูมิใจกลุ่มตนมากขึ้น ครอบงำที่มนุษย์ยังมีความต้องการ ที่จะยกความภูมิใจในตนโดยดูถูกคนอื่น อคติของมนุษย์ก็จะมีไม่สิ้นสุด มีการ หาแพะรับบาป หาศัตรูร่วม เพื่อให้กลุ่มตนสามัคคีมากขึ้น และความ คับข้องใจของตนได้รับการระบายออก ดังนั้น สังคมควรปลูกฝังให้คนมีความรัก คนอื่น รักชีวิต รักสิ่งแวดล้อม ส่วนอคติและการทำลายผู้อื่นให้น้อยที่สุด เพราะสังคมโลกจะมีความสุขก็ต่อเมื่อมนุษย์รักกัน แทนที่จะมีอคติต่อกัน เกลียดกัน และทำร้ายกัน

ศ. ดร.ไพฑูริย์ เอกเจริญภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง **การพัฒนา กฎหมายเพื่อส่งเสริมกองเรือพาณิชย์ไทยในการขนส่งสินค้าระหว่าง ประเทศ** ความโดยสรุปว่า แม้ว่าในปัจจุบันเริ่มมีความคิดที่เปลี่ยนไปในเรื่อง ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมกองเรือพาณิชย์ของประเทศไทย จากเดิมที่ควรมี การขยายจำนวนเรือหรือการขยายความสามารถในการขนส่งสินค้าของ ประเทศไทย มาเป็นความคิดที่ให้มีการขนส่งอย่างสะดวกรวดเร็ว เพื่อลด ต้นทุนการขนส่งและต้นทุนทางโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ของประเทศไทย และการที่คิดว่าบริษัทหรือสายการบินเรือของประเทศไทย คงไม่สามารถแข่งขันกับบริษัทหรือสายการบินเรือของต่างประเทศได้เพราะ ธุรกิจการบินเรือได้เปลี่ยนแปลงไปมากเมื่อเทียบกับในอดีต โดยบริษัท หรือสายการบินเรือต่างประเทศจะมีบริษัทลูกหรือบริษัทในเครือที่ให้บริการ ครบวงจรไม่ใช่แต่การให้บริการขนส่งทางทะเลเท่านั้น เช่น การมี ICD หรือ บริษัทรถหัวลาก มีรถบรรทุกเป็นของตนเอง กระจายไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในโลก การทำเช่นนี้ได้ต้องมีเงินทุนสูงมาก ซึ่งผู้ประกอบการขนส่ง ของไทยคงทำไม่ได้ แต่การละเลยไม่สนใจในการพัฒนาของเรือไทยให้มีความ สามารถในการขนส่งควบคู่กันไปด้วยไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ต้อง เนื่องจาก การมีกองเรือพาณิชย์เป็นของตนเองมีประโยชน์มากมายหลายประการ เพียงแต่ว่าในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยละเลยการส่งเสริมกองเรือพาณิชย์ ไทยเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แม้ประเทศเพื่อนบ้าน ของประเทศไทย

การใช้มาตรการในการส่งเสริมกองเรือพาณิชย์ไทยมิได้หลายทาง ทางหนึ่งที่มีประโยชน์และไม่ต้องมีการลงทุนมากนักคือ การใช้มาตรการ ทางกฎหมายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างหนทางและ บรรยายภาคีให้มีการนำเรือมาจดทะเบียนเป็นเรือไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ อย่างยิ่งเรือขนส่งน้ำมันที่ประเทศไทยเป็นผู้นำเข้าน้ำมันจำนวนมาก ทำให้ เห็นความเป็นไปได้ในการส่งเสริมเรือบรรทุกน้ำมันให้มีปริมาณมากขึ้น ด้วยการสร้างระบบการจดทะเบียนแบบใหม่ นอกจากนี้ แม้ประเทศไทยจะมี ท่าเรือที่ทันสมัยทัดเทียมกับต่างประเทศ เช่น ท่าเรือแหลมฉบัง แต่หาก วันหนึ่งไม่มีเรือต่างชาติเดินทางเข้ามาขนส่งสินค้าในประเทศไทย ไม่ว่าด้วย สาเหตุทางการเมืองภายในประเทศไทย หรือสาเหตุทางการเมืองระหว่าง ประเทศ หรือด้วยเหตุอื่นใดก็ตาม เรือไทยที่เป็นแต่เรือลำเลียงและเรือที่แล่น ตามแม่น้ำคงไม่สามารถขนส่งสินค้าหรือออกของของไทยได้ ปัญหาอาจเกิด แก่ประเทศไทย ดังนั้น การพัฒนาและส่งเสริมเรือไทยจึงยังมีความจำเป็นอยู่

● วันพุธที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

นายนิพนธ์ ทราญเพชร ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **ดวงดาวตามความ เชื่อของมนุษย์** ความโดยสรุปว่า ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ มนุษย์เชื่อว่า ท้องฟ้าคือสวรรค์เป็นที่อยู่ของเทวดา ดวงดาวจึงเป็นเทวดา โดยมีดาว นพเคราะห์เป็นเทวดาที่อยู่ใกล้และมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนบนโลก ส่วนดาวฤกษ์คือเทวดาที่อยู่ไกล ความเชื่อนี้เป็นความเชื่อของพวกกรีก โบราณ นำโดยอาริสโตเติล (๓๘๔-๓๒๒ ปี ก่อน ค.ศ.) ที่เชื่อว่าโลกอยู่กับที่ ดวงดาวเคลื่อนรอบโลก โลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาล (geocentric) บุคคล ลำคัญผู้เผยแพร่และเชื่อตามอาริสโตเติล คือ **ทอเลมี** (ค.ศ. ๙๐-๑๖๔) ระบบที่เชื่อว่าโลกเป็นศูนย์กลางจึงได้ชื่อว่า **ระบบทอเลมี** มนุษย์ยุคนี้เชื่อ อย่างที่ตามองเห็น กล่าวคือเป็นเทวดาที่อยู่ใกล้และมองเห็นด้วยตาเปล่า ๗ องค์ เคลื่อนรอบโลกไปทางตะวันออกด้วยความเร็วต่าง ๆ กัน ส่วนดาวฤกษ์ เคลื่อนรอบโลกไปด้วยกันจากตะวันออกไปตะวันตกอย่างเดียว การสังเกต ดาวเคราะห์ที่อยู่ใกล้ ๗ ดวงว่าเคลื่อนที่รอบโลกไปทางตะวันออกด้วยความเร็วแตกต่างกันทำให้สรุปได้ว่า ระยะห่างของดาวเคราะห์จากโลกนั้นจากใกล้ ไปไกลคือ พระจันทร์ พระพุธ พระศุกร์ พระอาทิตย์ พระอังคาร พระพฤหัสบดี และพระเสาร์ ผลที่ตามมาคือ การเรียงลำดับชื่อวันในสัปดาห์อย่างที่ เป็นอยู่ ในปัจจุบัน หากปรับระยะห่างของดาวเคราะห์จากโลกให้ถูกต้องกว่านี้จะเป็น ลำดับจากใกล้ไปไกลคือ ดวงจันทร์ ดาวศุกร์ ดาวอังคาร ดาวพุธ ดวงอาทิตย์ ดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์ แล้วลำดับชื่อวันจะเป็นอย่างอื่น (อาทิตย์ ศุกร์ พฤหัสบดี อังคาร เสาร์ พุธ จันทร์)

ความเชื่อของมนุษย์ในปัจจุบันที่เชื่อว่าโลกเป็นดาวเคราะห์ดวงหนึ่ง ที่เคลื่อนที่รอบดวงอาทิตย์เช่นเดียวกับดาวเคราะห์ดวงอื่น ยกเว้นดวงจันทร์ ที่โคจรรอบโลก จึงเรียกขานระบบสุริยะที่มีดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง (heliocentric) นี้ว่า ระบบโคเปอร์นิคัส (ค.ศ. ๑๕๗๓-๑๕๙๓) เป็นระบบที่ได้จากการเปลี่ยนความเชื่อที่ถูกต้องกว่า สามารถพิสูจน์ได้ตามกฎเกณฑ์ทาง วิทยาศาสตร์ มีนักดาราศาสตร์ผู้มีความเชื่อตามโคเปอร์นิคัสอีกหลายคน เช่น กาลิเลโอ (ค.ศ. ๑๕๖๔-๑๖๔๒) เคปเลอร์ (ค.ศ. ๑๕๗๑-๑๖๓๐) นิวตัน (ค.ศ. ๑๖๔๒-๑๗๒๗) ที่ศึกษาและพัฒนาความคิดนี้มาโดยลำดับ ทำให้ทราบ ว่าวงโคจรของดาวเคราะห์พร้อมระยะทางเฉลี่ยจากดวงอาทิตย์ในหน่วย ดาราศาสตร์ (AU) คือ ดาวพุธ (๐.๔) ดาวศุกร์ (๐.๗) โลก (๑.๐) ดาวอังคาร (๑.๕) ดาวพฤหัสบดี (๕.๐) และดาวเสาร์ (๑๐.๐) ดาวเคราะห์ ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ไม่ใช่เทวดาอยู่บนสวรรค์อย่างที่มนุษย์โบราณเชื่อแต่อย่างใด

ปัจจุบันมนุษย์มีความเชื่อเกี่ยวกับดวงดาวแตกต่างจากอดีตเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว มนุษย์อธิบายได้ว่าดาวฤกษ์ส่องแสงได้อย่างไร ดวงอาทิตย์เป็นดาวฤกษ์ที่มีบริวารเป็นดาวเคราะห์ และเป็นดาวฤกษ์ดวงหนึ่งในกาแล็กซีทางช้างเผือก ที่ประกอบด้วยดาวฤกษ์จำนวนแสนล้านดวงที่อยู่เป็นระบบได้ด้วยแรงโน้มถ่วง ซึ่งนิวตันเป็นผู้ค้นพบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแรงโน้มถ่วง กาแล็กซีขนาดใหญ่เพื่อนบ้านของเราคือ กาแล็กซีแอนโดรเมดา กาแล็กซีอยู่เป็นกระจุก หลาย ๆ กระจุกกลายเป็นกระจุกขนาดใหญ่ ทุกกระจุกขนาดใหญ่มารวมกันเป็นเอกภพ กาแล็กซีที่อยู่ไกลเคลื่อนที่ห่างออกไปด้วยความเร็วสูง บอกให้ทราบว่าเอกภพกำลังขยายตัว

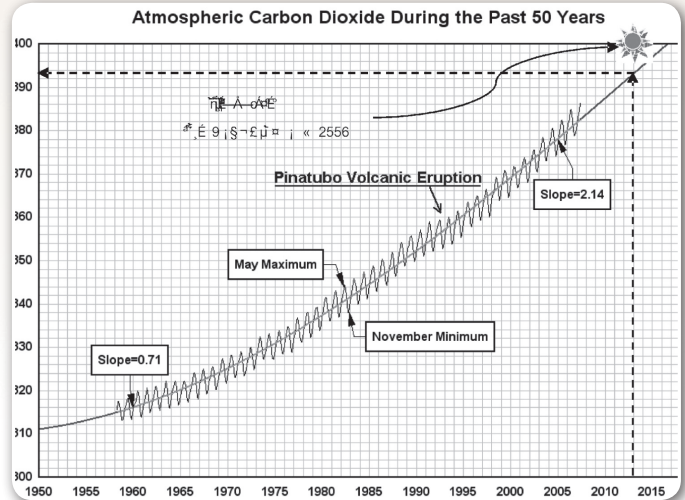
เทคโนโลยีอวกาศช่วยให้มนุษย์ในปัจจุบันมีข้อมูลเกี่ยวกับดวงดาวมากขึ้น มีการค้นพบดาวเคราะห์ของดาวฤกษ์ในระบบอื่นเป็นจำนวนมาก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการของดาวฤกษ์และเอกภพมากขึ้น พร้อมกับมีปัญหาใหม่ที่จะต้องศึกษา ค้นหาคำตอบกันต่อไปบนพื้นฐานของความเชื่อแบบวิทยาศาสตร์

● วันพุธที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ศ. ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเศวต ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **น้ำมันและไขมันในน้ำเสียชุมชน** ความโดยสรุปว่า น้ำมันและไขมันเป็นมลพิษที่พบมากในน้ำเสียชุมชน เนื่องจากเป็นส่วนประกอบหลักที่ใช้ในการประกอบอาหาร นอกจากนี้ ยังมีน้ำมันจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม น้ำมันและไขมันก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เนื่องจากทำให้อัตราการละลายของออกซิเจนลงในแหล่งน้ำลดลง รวมถึงปริมาณออกซิเจนละลายน้ำที่มีอยู่ลดลง จากการย่อยสลายน้ำมันและไขมันด้วยกระบวนการทางชีวภาพแบบใช้อากาศ ส่งผลให้แหล่งน้ำเกิดการความสกปรก เน่าเสีย พืชน้ำและสัตว์น้ำไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ นอกจากนี้ยังทำลายทัศนียภาพที่สวยงามเนื่องจากไขมันและน้ำมันมักลอยอยู่ที่ผิวน้ำ ฉะนั้น จึงควรแยกน้ำมันและไขมันออกจากน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ รวมทั้งควรสนับสนุนให้ใช้ประโยชน์จากน้ำมันและไขมันที่แยกออกจากน้ำเสีย เช่น ผลิตไบโอดีเซล ทำสบู่ ทำเชื้อเพลิงอัดแท่ง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และเป็นการประหยัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ศ. ดร.มนูดี หังสพฤกษ์ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก และ ๕๐ ปีของ Keeling Curve** ความโดยสรุปว่า เมื่อ Thomas Newcomen ประดิษฐ์เครื่องจักรไอน้ำใน ค.ศ. ๑๗๑๒ นับเป็นการเริ่มต้นการปฏิวัติอุตสาหกรรม ใน ค.ศ. ๑๘๐๐ ประชากรโลกมีจำนวน ๑,๐๐๐ ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น ๓,๐๐๐ ล้านคน ใน ค.ศ. ๑๙๖๐ และ ๖,๐๐๐ ล้านคน ใน ค.ศ. ๑๙๙๙ ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ Guy Callendar พบว่า จากบันทึกสถานีตรวจอากาศ ๑๔๗ แห่งทั่วโลก อุณหภูมิโลกเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับศตวรรษก่อนหน้านั้น และชี้ให้เห็นด้วยว่า ความเข้มข้นของคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน อันน่าจะเป็นสาเหตุของการเพิ่มอุณหภูมิอากาศ ใน ค.ศ. ๑๙๕๗ นักสมุทรศาสตร์ฟิสิกส์ชื่อ Roger Revelle และนักเคมี Hans Suess แสดงให้เห็นว่า น้ำทะเลสามารถดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มขึ้นนี้ได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนที่เหลือยังคงค้างอยู่ในบรรยากาศ ใน ค.ศ. ๑๙๕๘ นักสมุทรศาสตร์เคมี Charles D. Keeling จากสถาบันสมุทรศาสตร์ Scripps มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ซานดิเอโกสร้างเครื่องตรวจวัดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ และวัดแก๊สนี้อย่างต่อเนื่องที่สถานี Mauna Loa บนยอดภูเขาไฟ (ที่ดับแล้วบนเกาะฮาวาย) และที่สถานีวิจัยที่ทวีปแอนตาร์กติกา เพียงเวลา ๔ ปี ก็ได้ข้อมูลมากพอที่จะพิสูจน์อย่างชัดเจนว่าแก๊สนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจริง ๆ นี่เป็นกำเนิดของ The Keeling Curve ที่มีมาจนถึงปัจจุบันนี้

เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ค่าเฉลี่ยของคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศสูงถึงระดับ ๔๐๐ ส่วนในล้านส่วน (ppm.) เมื่อ Keeling เริ่มวัดมีค่าเพียง ๓๑๖ ppm. ปัจจุบันมีสถานีตรวจวัดมากกว่า ๑๐๐ แห่ง (ดูกราฟ)

สำนักศิลปกรรม

● วันอังคารที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ศ. ดร.กาญจนา นาคสกุล ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **คำนำหน้าชื่อ** ความโดยสรุปว่า การศึกษาเรื่อง คำนำหน้าชื่อ-คำนามนำหน้า คำย่อ มาจากการที่ได้พบชื่อราชบัณฑิต ๒ คนใน ๒ สำนัก เขียนคำนำหน้าชื่อที่เป็นยศทหาร กับคำแสดงวุฒิปริญญาเอกสลับที่กัน ทำให้เกิดความสงสัยว่า คำนำหน้าชื่อที่แสดงคุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคคลนั้นควรเรียงลำดับอย่างไร เมื่อศึกษาตัวอย่างการใช้คำนำหน้าชื่อของบุคคลในสังคมไทยแล้ว ได้พบว่า พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ใช้คำนำหน้าพระนามบอกฐานันดรศักดิ์ คำแสดงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ต่อด้วยพระอิสริยยศ หรือพระสกุลยศ พระราชวงศ์พระองค์ใดมียศทางทหาร หรือ วุฒิปริญญาเอก ก็จะเติมคำเหล่านั้นเข้าข้างหน้าคำนำหน้าพระนามดังกล่าวข้างต้นอีกทอดหนึ่ง ส่วนสามัญชนมีคำที่ใช้คำนำหน้าชื่อ ๖ ชนิด ซึ่งเรียงตามลำดับ คือ ๑. คำบอกสถานะความเป็นพระภิกษุ สามเณร ๒. คำบอกตำแหน่งทางวิชาการ ๓. ยศทหาร ตำรวจ ๔. คำบ่งวุฒิปริญญาเอก ๕. คำบอกอาชีพแพทย์หรือเภสัชกร ๖. คำนำหน้าชื่อผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จลอมเกล้าหรือ คำบอกสกุลของผู้ที่เป็นเชื้อพระวงศ์

ส่วนคำนามนำหน้าคำย่อ เป็นคำที่ปรากฏหน้าชื่อสัตว์ พืช สถานที่ และสิ่งต่าง ๆ เช่น นกแก้ว นกเงือก นกเขา ปลาทุ ปลาเข็ม ปลาใบขน ปลาหมึก หอยเสียบ หอยหลอด เต่าหวาย เต้านา หมึกควาย หมึกขี้โลก ผักชี ผักหนาม บ้านบาตร บ้านขมิ้น แหลมสิงห์ แหลมฉบัง ฯลฯ คำนามที่นำหน้าคำย่อดังกล่าวนี้นี้จะตัดออกจากชื่อไม่ได้ ต้องใช้ควบไปกับชื่อนั้น ๆ

คำนำหน้าชื่อ และคำนามนำหน้าคำย่อ เป็นคำที่สะท้อนวัฒนธรรมและมโนทัศน์ในการใช้ภาษาของคนไทย จึงเป็นคำสำคัญที่ควรศึกษาและใช้ให้ถูกต้อง

รศ. ดร.ประพัฒน์ มโนมัยวิบูลย์ ภาควิชาอักษรศาสตร์ บรรยายเรื่อง **คัมภีร์ตรีอักษร** ความโดยสรุปว่า คัมภีร์ตรีอักษร ภาษาจีนคือ 三字经 เป็นหนังสือซึ่งสอนความรู้พื้นฐานให้แก่เด็กในสมัยโบราณของจีน ประกอบด้วย ๔๗๔ บรรทัด วรรคละ ๓ ตัวอักษร โดยร้อยเรียง ๒ วรรคเป็น ๑ ประโยค มีสัมผัสระหว่างคำ ทำให้อ่านคล่อง จำง่าย และเข้าใจง่าย มีเนื้อหาหลากหลาย รวมความรู้ทุกด้าน เช่น การศึกษา ประวัติศาสตร์ ดาราศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม และนิทานพื้นบ้าน หวาง ยิงหลิน (Wáng Yìnglín, พ.ศ. ๑๓๖๖-๑๔๓๙) ปรากฏในสมัยราชวงศ์ซ่งได้เป็นผู้เขียน และแก้ไขเพิ่มเติมให้มีเนื้อหาสมบูรณ์มากขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ลำสุด จาง บิงหลิน (Zhāng Bìnglín, พ.ศ. ๒๔๑๒-๒๔๗๙) ได้จัดทำอธิบาย และเป็นฉบับที่ใช้กันมากที่สุดจนถึงปัจจุบัน

● วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

รศ. สมใจ นิ่มเล็ก ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **ความสับสนในทางสถาปัตยกรรมไทย** ความโดยสรุปว่า สถาปัตยกรรมไทย ที่เป็นอาคาร

ทางศาสนาของอาคารที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และอาคารที่ทักทาย มีชื่อเรียกมากมาย ทั้งชื่ออาคารและชื่อองค์ประกอบ เกิดการเรียกที่แตกต่างกัน ต่างคนต่างเรียก ทั้งช่างสถาปนิก สถาปนิกการศึกษา และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความสับสนในหมู่บุคคลทั่วไป นักศึกษา แม้แต่อาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยและระหว่างช่างกันเอง คำศัพท์เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในการบรรยายครั้งนี้ ผู้บรรยายได้ยึดถือจาก ศ.พระพรหมพิจิตร ราชบัณฑิต ซึ่งเป็นผู้ลงนามของสมเด็จพระสังฆราชหรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ในวงการช่างยอมรับ ท่านทั้งสองเพราะมีชื่อ อาคารมีองค์ประกอบมากมายดังกล่าว ทำให้เกิดความสับสน ดังนั้น จึงขอยกตัวอย่างความสับสนดังต่อไปนี้

พุทธเจดีย์นั้นมีทรวดทรงเกิดจากทรงของจอมแห ปากของแห แคบเวลาตก ทรงก็จะเรียวยาวโดยเฉพาะปลียอด จึงต้องแบ่งปลีเป็น ๒ ช่วง คั่นด้วย “ลูกแก้ว” ส่วนช่วงล่างจะเรียก “ปลี” ช่วงเหนือลูกแก้วจะเรียก “ปลียอด” ลูกแก้ว บางคน บางช่าง นักวิชาการเรียกเป็น “วงแหวน” และ “ลูกจัน” ก็มี

ส่วนยอดของเจดีย์ทรงกลม เหนือปลีปลีจะมียอดองค์ประกอบชื่อปลีต้อง โฉน หรือ มาลัยเถา มักจะเรียกชื่อสลับกันกับมาลัยลูกแก้วที่อยู่ต่อกระมัง หลังคาของอาคารสถาปัตยกรรมไทย มีการซ้อนของหลังและพื้นหลังคา มีหลายระดับ การซ้อนของหลังคา จะเรียกหลังคาซ้อนล่างสุดเป็น “ซ้อนที่ ๑” สูงขึ้นไปเป็นซ้อนที่ ๒, ๓, ๔ ส่วนพื้นหลังคาที่เรียกว่า “ดาด” จะเรียกจากหลังคา ดาดบนลงมายังดาดล่าง คือ ดาดที่ ๑, ๒ และ ๓ หรือ ๔ ดาดกับซ้อน มักเรียกสลับกัน

องค์ประกอบคำว่า หลังคาลาด ชั้นลด และมุขลด นั้น จะเป็นซ้อนของหลังคาหลายซ้อน ล้นหลังคาแต่ละชั้นมีระยะห่างใกล้เคียงกัน และถ้าหลังคาซ้อนที่ ๑ ห่างจากหลังคาซ้อนที่ ๒ มาก ต้องเรียกหลังคาซ้อนที่ ๑ ว่า “หลังคาลด” หรือ “หลังคาชั้นลด” ได้แก่ หลังคามุขเด็จของพระอุโบสถวัดหน้าพระเมรุราชิกการาม และมุขเด็จของวัดกษัตราธิราช ออยุธยา ส่วนอาคารที่มีพื้นเป็นมุขและมีหลังลด ต้องเรียกหลังคานี้ว่า มุขลด

คำว่า หลังคา “ปีกนก” ทำความสับสนมากที่สุดคือ หลังคาอุโบสถแบบจั่วเปิด ซึ่งเป็นหลังคาแบบ ๓ ตับ หลังคาตบที่ ๒ เรียก “หลังคาปีกนก” ได้หลังคามีหน้าบันเรียก “ลายหน้าอุตปีกนก” สำหรับเรือนไทยภาคกลาง

จะมีหลังคาด้านหน้าได้แฉงจั่ว เพื่อให้มีชายคาครอบตัวเรือน หลังคานี้ก็เรียกหลังคาปีกนก

“กันสาด” หรือ “หลังคากันสาด” คือ หลังคาที่ป้องกันฝนสาดถูกตัวอาคาร มีชายคาให้ฝนไหลลงโดยรอบ หรือคลุมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ หลังคากันสาดของเรือนไทยภาคกลาง หลังคาของศาลารายรอบพระอุโบสถ และหลังคากันสาดที่ทอนเป็นหลังคา ๓ ตับของพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง หลังคากันสาดของสิมอุโบสถของภาคอีสานนั้นคลุมระเบียงรอบ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “หลังคาระเบียง” แต่มีบางท่านเรียก “หลังคาพาโล” หรือ “หลังคาพะโล”

ส่วนคำว่า “พาโล” และ “พะโล” นั้นเป็นหลังคาด้านข้างของเรือนไทยภาคกลาง ที่ยื่นยาวมากกว่าหลังคากันสาด โดยมี “เสานางเรียง” รองรับพื้นดินใต้หลังคาเรียก “พื้นพาโล” หรือ “พื้นพะโล”

พื้นของพระอุโบสถด้านข้าง ถ้ามีหลังคายื่นยาวออกไปเพื่อปกคลุมช่องแสงเล็ก ๆ และไม่มีทางเข้าไปภายใน ถ้าจะเข้าภายในพระอุโบสถต้องเดินออกไปเข้าทางด้านหน้าหรือด้านหลัง หลังคานี้จะเรียกว่า “หลังคาพาโล” หรือ “หลังคาพะโล” ส่วนพื้นใต้หลังคาจะเรียก “พื้นพาโล” หรือ “พื้นพะโล” ส่วนเสาที่รองรับหลังคาเรียก “เสาพาโล” “เสาพะโล”

มียอดองค์ประกอบของอาคารอีก ๓ ชื่อ ที่เรียกสลับกันคือ คำว่า “หาว” “หาญ” และ “ห่าน” หาวคือเสาที่รองรับส่วนยอดของเจดีย์รอบคอกฐานยอดหรือก้านฉัตร มักมีจำนวน ๔ ต้น เจดีย์สมัยสุโขทัยจะไม่มีเสานางเรียง

คำว่า “หาญ” คือแปดตัวที่ ๒ หรือ ๓ เหนือแปดหัวเสาที่รองรับเครื่องล้ายงตรงที่ชื่อว่า “นาคสะดุ้ง”

ส่วนคำว่า “ห่าน” คือ เสาลอยหน้าพระอุโบสถแบบจั่วเปิดที่เป็นหน้ามุขเสานางจะมีจำนวน ๔ ต้น นอกจากนี้ยังมีเสานางอยู่กึ่งกลางมุขทั้ง ๔ ด้านเพื่อรองรับหลังคาและเครื่องยอดของพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง และถูกตัดออกในสมัยรัชกาลที่ ๖ เพราะบดบังและกีดขวางการตั้งพระบรมศพ

สรุป การเรียกชื่อองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมไทย และสถาปัตยกรรมไทยแบบประเพณี มีการเรียกให้เกิดความสับสนต่อคนทั่วไป บรรดาช่างและสถาปนิก บทความนี้คงทำให้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่ององค์ประกอบของสถาปัตยกรรมไทยต่อไป

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารราชบัณฑิตยสถาน ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน

โทรสารหมายเลข ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๒ หรือทางเว็บไซต์ www.royin.go.th

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

“เรียนให้มีความสุข”

ความสุข คือ สิ่งที่ทุกคนปรารถนาเฝ้าเสาะแสวงหา ไขว่คว้า และครอบครอง พ่อแม่อยากให้อลูมีความสุข ครูอาจารย์อยากเห็นลูกศิษย์ของตนรุ่งเรือง แจ่มใส และมีมีความสุข กติยวดี บุญชื่อ ได้นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข โดยสรุปสาระสำคัญไว้ว่า “การเรียนรู้มีความสุขจะต้องมีแนวคิดพื้นฐานเกิดจากการสร้างความรักและความศรัทธาให้กับนักเรียน เพราะศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่ดีที่สุด การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการได้สัมผัส และสัมพันธ์กับของจริงและธรรมชาติ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตนเอง และบุคคลรอบข้างช่วยให้เขาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การประยุกต์กระบวนการค้นพบใหม่ทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย”

การพัฒนาให้เด็กเป็น **คนดี เก่ง และมีมีความสุข** ต้องมีความสมดุลในการจัดกระบวนการเรียนการสอน บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม โดยให้เด็กได้สนุกสนานกับกิจกรรมการเรียน และเสริมสร้างประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีความสุขตามสภาพจริง และกระบวนการประเมินตามสภาพจริง ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้เด็กเป็น **คนดี เก่ง และมีมีความสุข** ควรจะมีการส่งเสริมหรือพัฒนาเด็ก การส่งเสริมเด็กในด้านการเรียนให้มีความสุข คือ

๑. ส่งเสริมให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๒. ส่งเสริมพัฒนาการของสมองทุก ๆ ด้าน ใช้ทุกส่วนของสมองทั้งในด้านร่างกาย ด้านการรับรู้ ด้านภาษา การคิดคำนวณคณิตศาสตร์ และดนตรี
๓. ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด และการแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล และในเชิงสร้างสรรค์
๔. เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และทักษะความถนัดของผู้เรียน (thematic approach) โดยส่งเสริมศักยภาพของเด็กทุก ๆ ด้าน
๕. เน้นการพัฒนาเด็กในด้านการอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย (cooperative approach)

๖. ส่งเสริมการเข้าใจตนเอง รู้จักส่วนตัว ส่วนบกพร่องของตนเอง และความเข้าใจผู้อื่น สามารถชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่น (self-understanding approach)

๗. เน้นการประเมินตามสภาพจริง (authentic evaluation) โดยอาศัย การสังเกต การสัมภาษณ์ การเก็บสะสมแฟ้มผลงานของเด็ก

บรูคเนอร์ (Brueckner) และกรอสสนิคเกิล (Grossnickle) นักวิชาการชาวอังกฤษ ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขไว้ว่า การที่สมองจะเลือกเก็บข้อมูลไว้เป็นความจำก็ขึ้นอยู่กับ “อารมณ์” อารมณ์เป็นตัวทำให้สมองหลังสารเคมี ฉะนั้น เรื่องราวที่กระทบความรู้สึกมากโดยเฉพาะถ้ามีความสุข จะยิ่งจดจำได้นาน หรือเรื่องราวที่เราสนใจเราจะจำได้ดีกว่าเรื่องที่ทำให้เราเบื่อหน่าย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ นอกจากนี้ การสอนแบบแบบบูรณาการหรือการทำแผนที่ความคิด โดยการเชื่อมโยงเรื่องราวหรือแนวคิดโดยการใช้แผนภูมิ ใช้สี ใช้ภาพ ใช้คำหลักหรือใช้การบันทึกย่อ ให้สมองได้เห็นภาพความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความเป็นจริง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน กระตุ้นให้ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้เด็กคิดเป็น เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเรียนรู้มีความสุข ซึ่งบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข คือ การจัดสภาพการเรียนการสอน ให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ ได้เรียนรู้โดยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มีความสุขทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความสุข สดชื่น เบิกบาน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพที่ดีในอนาคต ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจ ใฝ่เรียนรู้ ไม่ท้อแท้ ทำให้ผู้เรียนมีจิตใจที่ดีงาม เพราะเด็กที่เจริญเติบโตขึ้นในบรรยากาศแห่งความรักก็จะรู้จักผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีกำลังใจที่จะทำสิ่งที่ดีงามตลอดไป และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพราะการเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นการฝึกการยอมรับ การรู้จักเข้าใจ และเห็นใจผู้อื่น

แนวคิดของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข

การสร้างความสุขที่อาศัยปัจจัยภายนอกแต่เพียงอย่างเดียวอาจทำให้เกิดโทษได้ เช่น ทำให้นักเรียนเรียกร้องเอาแต่ใจตัวเอง ครูผู้นำทางแห่งการเรียนรู้จึงต้องเข้าใจหลักการและมีแนวปฏิบัติได้ถูกต้อง คือ

๑. การสร้างบรรยากาศแห่งความรักให้เด็กมีความสุขนั้นไม่ใช่จุดหมาย แต่เป็นการสร้างปัจจัยเอื้อต่อการก้าวสู่เป้าหมาย

๒. จัดให้เด็กอยู่ในบรรยากาศแห่งความรัก หรือได้รับความรักในลักษณะที่ไม่รวมศูนย์เข้าหาตัว แต่ให้ขยายความรักออกไป เช่น รักครู รักเพื่อน และอยากช่วยเหลือผู้อื่น

๓. ครูควรสร้างนิสัยช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น และการร่วมกันคิดร่วมกันทำ ให้มากกว่าการพึ่งพาผู้อื่น

๔. ครูควรใช้ปัจจัยภายนอกช่วยทำให้สถานการณ์นั้นเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาปัจจัยภายใน คือ ความใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ในตัวเด็ก

๕. สถานการณ์การเรียนรู้ที่สนุก ต้องไม่ทำให้เด็กติดในความสนุก หรือเห็นแก่ความสนุก ต้องดำเนินไปในลักษณะที่ความสนุกนั้นเป็นปัจจัยนำไปสู่การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ในเชิงสร้างสรรค์ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่าการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุขนั้น ครูผู้นำทางการเรียนรู้จำเป็นต้องมีเป้าหมายของการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ถูกต้อง กล่าวคือ เพื่อมุ่งสร้างนิสัยของการใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิใช่เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกในการเรียนเพียงอย่างเดียว ควรมุ่งสร้างคุณลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การพึ่งตนเองให้มากกว่าพึ่งผู้อื่น และการเป็นคนมีความคิดใฝ่สร้างสรรค์ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไปในอนาคต

การเรียนรู้ให้มีความสุข ควรมุ่งให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยต้องเริ่มที่ครอบครัว โรงเรียน และนักเรียน ต้องสอนและหัดให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ โดยส่งเสริมและหาข้อสรุปให้ชัดเจนว่า ทำอย่างไรจึงจะสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขให้กับเด็ก เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเองอย่างรอบด้าน และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นสิ่งจำเป็น ครูควรทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีความสุข ซึ่งมี ๖ ประการ คือ

๑. เด็กทุกคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีหัวใจและสมอง เด็กควรได้มีโอกาสเลือกเรียนตามถนัดและความสนใจ

๒. ครูมีความเมตตา ใจจริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง

๓. เด็กเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกอย่างตลอดเวลา รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน

๔. เด็กทุกคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อค้นพบความสามารถของตนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล

๕. เด็กได้รู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับและขยายวงไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากศึกษาให้ลึกซึ้งเพิ่มเติม

๖. การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในบทเรียน แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตความเป็นจริง เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเขา รู้จักสืบเสาะหาคำตอบ ข้อสงสัยต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

นางขวัญเนตร คาวีวงศ์

กรมการศึกษาระดับปริญญาตรีและพัฒนาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก
บรรยายทางวิชาการในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ทำไมเสียง โด จึงเป็นโน้ตตัว C

ตามหลักดนตรีสากล เสียงดนตรีสากลแบ่งเป็น ๑๒ เสียง แต่โดยทั่วไปเข้าใจว่าแบ่งเป็น ๗ เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที ใน ๑ ช่วงคู่แปด คือบันไดเสียงเมเจอร์ ซึ่งทางดนตรีสากลไม่เพียงแต่มีการใช้บันไดเสียงเมเจอร์ (๗ เสียง) เท่านั้น แต่ยังมีการใช้บันไดเสียงอื่น ๆ ได้แก่ บันไดเสียงไมเนอร์ (๗ เสียง) บันไดเสียงโฮลโทน (๖ เสียง) บันไดเสียงโครมาติก (๑๒ เสียง) และบันไดเสียงเพนทาทอนิก (๕ เสียง)

โดยทั่วไปโน้ตดนตรีสากลมีชื่อเรียกโดยใช้แทนด้วยอักษร A B C D E F G แต่ในการขับร้องโน้ตเหล่านี้ส่วนใหญ่ออกเสียงเป็น โด เร มี ฟา ซอล ลา ที ซึ่งในการขับร้องหรืออ่านโน้ตมีระบบที่นิยมใช้อยู่ ๒ ระบบ คือ

๑. ระบบโดเคลื่อนที่ (movable do) คือ ระบบการอ่านโน้ตที่เสียงโดจะเปลี่ยนไปตามบันไดเสียง เช่น ถ้าขับร้องเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง B[♭] Major ต้องร้องโน้ตตัว B[♭] เป็น โด ดังนั้นในบันไดเสียง B[♭] Major โน้ตตัว C ซึ่งเป็นโน้ตตัวถัดจาก B[♭] ไป ๑ ชั้น จึงต้องร้องเป็นเสียงเร ระบบนี้นิยมใช้ในเครือจักรภพอังกฤษ เยอรมนี และบางพื้นที่ในสหรัฐอเมริกา

๒. ระบบโดคงที่ (fixed do) คือ ระบบการอ่านโน้ตซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในบันไดเสียงใด โน้ตตัว C ต้องร้องเป็นเสียงโดเสมอ ระบบนี้นิยมใช้ในประเทศฝรั่งเศส สเปน อิตาลี โปรตุเกส โรมาเนีย รัสเซีย จีน อเมริกาใต้ ญี่ปุ่น และบางพื้นที่ในอเมริกาเหนือ

มีผู้ถามว่า ทำไมต้องเป็นบันไดเสียง C โดยทั่วไปผู้ฝึกอ่านโน้ตมักพบโน้ตในบันไดเสียง C บ่อยกว่าโน้ตในบันไดเสียง A เนื่องจากบันไดเสียง C ไม่มีเครื่องหมายชาร์ป (#) หรือ แฟล็ต () ซึ่งถือว่าเป็นบันไดเสียงที่อยู่ตรงกลาง ผู้สอนดนตรีจึงมักเริ่มสอนให้อ่านโน้ตด้วยบันไดเสียง C Major ซึ่งอ่านง่ายที่สุด อีกประการหนึ่ง ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ กุโยโด ดาเรซโซ (Guido d'Arezzo) ซึ่งเป็นนักบวชและนักทฤษฎีดนตรีชาวอิตาลี ได้คิดระบบอ่านโน้ต Solfeggio หรือ Solfa ช่วงเวลาดังกล่าวนิยมใช้กุญแจโด (C Clef) และกุญแจฟา (F Clef) ส่วนกุญแจซอล (G Clef) เริ่มใช้บ้างราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ กุญแจโดมีความพิเศษ คือ เมื่อตรงกลางของกุญแจโดไปทับที่เส้นใดของบรรทัดห้าเส้น โน้ตทุกตัวที่อยู่บนเส้นนั้นต้องเป็นโน้ต C กลาง และตั้งชื่อกุญแจตามแนวเสียงในการขับร้องประสานเสียง ดังภาพตัวอย่าง

กุญแจโด : กุญแจโซปราโน กุญแจเมซโซโซปราโน กุญแจอัลโต กุญแจเทนเนอร์ กุญแจบาริโทน

หลายคนเข้าใจว่า กุญแจโด (C Clef) ใช้ในกุญแจอัลโตและกุญแจเทนเนอร์เท่านั้น แต่ความจริงแล้ว ในสมัยก่อน จะใช้ C Clef เกือบทุกแนวเสียงในเพลงขับร้องประสานเสียง ดังนั้น การคิดพัฒนาระบบการอ่านโน้ตจึงเริ่มที่โน้ตตัว C

รศ.จากรุณี หงส์จากรู
กรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ดนตรีสากล

ไขปัญหาภาษาไทย

ถาม คำว่า **กะเลาะกะล่า** มีความหมายอย่างไร

ตอบ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า **กะเลาะกะล่า** ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ ว่า **อาการที่แต่งกายรุ่มร่ามเกินพอดี เช่น เขาแต่งตัวกะเลาะกะล่าผิดกาลเทศะ, ชุ่มช้ำม เช่น เขาเดินกะเลาะกะล่า ออกไปกลางถนนเลยถูกรถชน, เชื้อซ่า เช่น เขากะเลาะกะล่าเข้าไปอยู่กับ พวกเล่นการพนันเลยถูกจับไปด้วย, เก้งก้าง เช่น เขาเป็นคนท่าทางกะเลาะ กะล่าอย่างนั้นเอง, กะเร่อกะรำ เร่อร์รำ หรือ เล่อร์รำ ก็ว่า.**

ถาม คำว่า **ไข้เหลือง** มีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **ไข้เหลือง** ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นคำนามมีความหมายว่า **โรคติดต่อร้ายแรงชนิดหนึ่ง เกิดจากเชื้อไวรัส มียุงเป็นพาหะ ผู้ป่วยมักมีอาการเวียนศีรษะ คลื่นเหียน อาเจียน ปวดศีรษะ และปวดหลังไข้ขึ้นสูงอย่างรวดเร็ว ชีพจรเต้นช้าลง ผิวน้ำตาเหลือง อาจมีอันตรายถึง แก่ชีวิตภายใน ๖-๗ วัน. ภาษาอังกฤษตรงกับ คำว่า yellow fever.**

ถาม คำว่า **คำขาด** มีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **คำขาด** เป็นคำนาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า **คำบอกกล่าว อย่างเด็ดขาดครั้งที่สุดให้ปฏิบัติ การอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่มีการผ่อนผัน เช่น ยื่นคำขาดให้ผู้เช่าออกไป จากบ้านเช่าภายใน ๓ วัน, ข้อเสนอดีเด็ดขาด, ข้อเสนอยื่นให้อีกฝ่ายหนึ่ง ปฏิบัติตามโดยเด็ดขาด เช่น เขายื่นคำขาดให้เธอปฏิบัติตาม.**

ถาม คำว่า **คู่บุญบารมี** มีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **คู่บุญบารมี** เป็นคำนาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า **ผู้ที่เคยร่วมสร้างบุญกุศลกันมาในชาติก่อน และมาสนับสนุนเกื้อกูลกันในปัจจุบัน เช่น พระนางมัทรีเป็นคู่บุญบารมี ของพระเวสสันดร.**

ถาม คำว่า **เครดิต** มีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **เครดิต** เป็นคำนาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า **ชื่อเสียงหรือความเชื่อถือในตัวบุคคลหรือ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง, ความเชื่อถือในฐานะทางการเงินของบุคคลหรือสถาบัน; รายการเจ้าหนี้ตามบัญชี, เงินที่เข้าบัญชีเป็นรายรับ; ตัวเลขแสดงสิทธิ ที่นิสิตนักศึกษาจะพึงได้รับเมื่อศึกษาตรงตามกำหนดและสอบวิชานั้น ๆ ได้, หน่วยกิต ก็เรียก. ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า credit.**

ถาม คำว่า **เครื่องสำอาง** หรือ **เครื่องสำอางค์** คำใดเขียนถูกต้อง และมีความหมายอย่างไร

ตอบ คำที่ถูกต้องคือ **เครื่องสำอาง** เป็นคำนาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า **สิ่งเสริมแต่งหรือบำรุง ใบหน้า ผิวพรรณ ผม ฯลฯ ให้ดูงาม เช่น แป้ง ลิปสติก ดินสอเขียนคิ้ว, ราชศัพท์ว่า เครื่องพระสำอาง; แต่ถ้าเป็นคำที่ใช้ในทางกฎหมาย จะหมายถึง วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู นวด โรย พ่น ทายอด ใส่ อบ หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดต่อส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เพื่อความ สะอาด ความสวยงาม หรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงาม และรวมตลอด ทั้งเครื่องประทีนผิวต่าง ๆ ด้วย.**

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไพรัชณีย์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของราชบัณฑิตยสถาน

จัดทำโดย ฝ่ายช่วยอำนวยการและประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม ราชบัณฑิตยสถาน

บรรณาธิการ นางนัยนา วราอัศวปติ เลขานุการกรม

กองบรรณาธิการ นายอภิเดช บุญสงค์

พิมพ์ที่ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๙